

ρόντες, ὅτι νὰ κρατοῦμεν εὐταξίαν, ὅτι ἀπό ¹⁷/ σήμερον κανέννας νὰ μὴν τολμᾷ νὰ ντουχανίζῃ στὸ παζάρι ¹⁸/ καὶ στὸ μπόλτι του, μάλιστα ὁ κύρ Πασκάλης, νὰ ὑπακούσῃ ¹⁹/ εἰς αὐτό, καὶ νὰ ἀπέχῃ, νὰ μὴν πάθῃ ἄτιμον παίδευσιν.

²⁰⁻²⁸/ Μανικάτης σαφράν(ος) νῦν· προεστ(ός) mpr, Κωνσταντίν(ος) Μανό-
λη, Ἰωάν(νης) ἀδάμη, θωμᾶς βελλερᾶς mpr, πέτκος πέτρ(ου) [χ. Θ. Βελ-
λερά], γιάνης μαβρωδῆς [χ. Θ. Βελλερά], Ἰωάννης τζήγγγου mpr, ἀνδρεας
γηωργη(ου), διμιτρι σουφρα κα<π>ετανως γραφω με ω(τ)λη τι εξωτερα.

στ. 16 «νὰ κρατοῦμεν εὐταξίαν»: Προσδιορίζει το προστατευόμενο
αγαθό, δηλ. την τάξη στο εσωτερικό της Κ και επομένως τη συνοχή
της.

στ. 16-17 «ἀπό σήμερον»: Η διάταξη δεν έχει αναδρομική ισχύ.

στ. 17-18 «νὰ ντουχανίζῃ στὸ παζάρι καὶ στὸ μπόλτι του» Νομοτυπική
μορφή του αδικήματος: βλασφημία σε δημόσιο χώρο («παζάρι») και σε
ιδιωτικό (το «μπόλτι» του)¹. Η διάταξη απαντά για πρώτη φορά.

στ. 18-19 Προειδοποιείται συγκεκριμένο μέλος της Κ, που απασχόλησε
στο παρελθόν πολλές φορές το Κριτήριο για παρόμοια συμπεριφορά,
ὅτι εἰάν διαπράξῃ το ἀδίκημα θα υποστεί ατιμωτική τιμωρία (αόριστη
ποινή²).

Η διάταξη θέτει ατελή κανόνα δικαίου διότι δεν προβλέπει κύρωση.
Επομένως, η ποινή θα επιβληθεί κατά την ελεύθερη εκτίμηση του Κρι-
τηρίου, ανάλογα με την προσωπικότητα του δράστη, τα επιβαρυντικά ή
ελαφρυντικά στοιχεία, ανάλογα με διατάξεις άλλων δεσπισμάτων, κλπ.

1. Κατά λέξη «ντουχανίζω» σημαίνει καπνίζω [ρουμ. duhāni]. Στην προκειμένη πε-
ρίπτωση, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τα συμφραζόμενα –ιδίως ἀπὸ την ἀπειλή ατιμω-
τικής τιμωρίας σε καθ' ἑξιν υπότροπο μέλος–, ἔχει μάλλον την ἐννοια της εξυ-
βρίσεως των δειῶν (πρβλ. ρουμ. λ. duh=πνεῦμα, duhōnīc=ο πνευματικός).
2. Πρβλ. Θ. 17(1655) § 1 ἐδ. 6' (ΕΚΣ, σ. 282), που ἀφορᾷ σε πειδαρχικό ἀδίκημα.

41

1762/IX/9

χ. Ἰωάννη Αδάμη

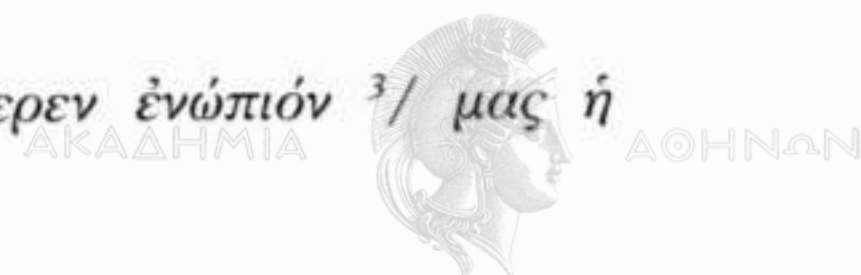
978/φ 21ν

πρβλ. 37

Απόφαση προδικαστική. Συκοφαντική δυσφήμιση. Απειλή.
Αποδεικτική διαδικασία κατά το τρανσυλθανικό δίκαιο.
Ένορκη μαρτυρική κατάθεση.

// 1762. σεπτεμβ<ρίου> 9.

²/ || Δι || ἂ κάποια λόγια ἐνάντια, ὅπου ἀνέφερεν ἐνώπιόν ³/ μας ἢ

Ἀρχόντισσα τοῦ κύρ Ἀνδρεάτζα, νὰ εἶπαν καὶ νὰ ⁴/ ἐμελέτησαν τινὲς καταπάνωτης, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ ⁵/ Βηλαετιοῦ, κἀν(εἰ) χρ(εῖ)α νὰ σταδῇ ἐν πρώτοις, νὰ κάμη ⁶/ βαλατάσουρα, ἤγουν νὰ βάλλη νὰ ὁμώση μὲ τοὺς διάκους ⁷/ ὅποιανους δελήση, κατὰ τὰ πούνκτουρα ὅπου παραστήση, ⁸/ καὶ ὑστέρου δέλ(εἰ) τοὺς γένη Κρίσις κ(α)π(ὰ) ταῖς μαρτυρίαις, καὶ ⁹/ ἐγράφη διὰ ἔνδειξιν καὶ μέλλουσιν ἀσφάλ(εἰ)αν·

¹⁰⁻¹⁵/ Μανικάτης· σαφράν(ος) νῦν· προεστ(ός) μπρ, Κωνσταντίνος Μανόλη, Ἰωάν(νης) ἀδάμη, θωμᾶς βελλερᾶς μπρ, πέτκος πέτρ(ου) [χ. Θ. Βελλερά], γιάννης μαβρωδῆς [χ. Θ. Βελλερά], Ἰωάννης τζήγγ(ου) μπρ, διμιτρι σουφρα κα[ρ]<π>εταν<ω>ς.

στ. 2-4 Ἡ ἐνάγουσα καταγγέλλει στο Κριτήριο συκοφαντίες καὶ απειλές γιὰ ἐνέργειες ἐναντίον της, οἱ ὁποῖες εἶναι πιθανόν πολὺ προσβλητικές ἀφοῦ δὲν καταγράφονται, ὅπως συνήθως συνέβαινε. Δὲν καταγράφονται ἐπίσης οἱ «εγκαλούμενοι», που ἀναφέρονται γενικά ὡς «τινές».

στ. 4-6 «κατὰ τὴν τάξιν τοῦ Βηλαετιοῦ μὲ τοὺς διάκους»: Κατὰ τὴν ἀποδεικτικὴ διαδικασία (*inquisitio*—«ινκβιζίτζιο»), ἡ ἐνορκὴ κατάδεση μαρτύρων ἐνώπιον κληρικῶν τῆς τρανσυλβανικῆς καγκελαρίας («Καντζελίσται») προβλεπόταν ἀπὸ τὸ τρανσυλβανικὸ δίκαιο¹. Τὸ Κριτήριο ἀκολουθεῖ ἐδῶ τὴν τρανσυλβανικὴ δικονομία ἐπειδὴ τὸ ἀδίκημα ἦταν προφανῶς πολὺ σοβαρό καὶ γι' αὐτὸ ἐκτὸς τῆς καθ' ὑλὴν ἀρμοδιότητάς του. Εξ ἄλλου, ἡ ἀπόφαση μποροῦσε νὰ ἐφεσιβληθεῖ στο Θησαυροφυλάκιο².

στ. 7 Τα πρὸς ἀπόδειξιν θέματα θὰ ἐδέτετε στοὺς μάρτυρες ἢ ἐγκαλούσα, γεγονός που δὲν συνηδιζόταν στὴν πρακτικὴ τοῦ Κριτηρίου.

Ἡ ἀποσιώπηση τῶν κατηγοριῶν καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐγκαλουμένων ὁδηγεῖ σε δύο ὑποθέσεις: α) ὅτι πρόκειται περὶ συκοφαντικῆς δυσφημίσεως γιὰ θέματα ἡθικῆς τάξης, τὴν ὁποία ἴσως διέπραξαν ἐπιφανῆ μέλη τῆς Κ, ἢ β) ὅτι ἡ ἐγκαλούσα εἶχε ἀκούσει διάφορες διαδόσεις εἰς βάρος τῆς καὶ ἠδὲλε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ ἐξαναγκάσει ἐκείνους που τὶς μετέφεραν σε αὐτὴν νὰ κατονομάσουν τοὺς συκοφάντες, γιὰ νὰ στραφεῖ εὐθέως ἐναντίον τους.

1. Βλ. Ι. Αδάμη, *Σύνταγμα Νόμων Πολιτικῶν*, 24, σσ. 95-96, ὅπου περιγράφεται ἡ διαδικασία σύμφωνα μὲ τὴν τρανσυλβανικὴ νομοθεσία (*Approbatae constitutiones*, «Μέρος 2, τίτουλ<ον> 27», κατὰ παραπομπὴ τοῦ Αδάμη στο περιθώριο τῆς σ. 95).
2. Βλ. ἀν. ἐγγρ. 36 σημ. 1, γιὰ τὴν ἐφεση· ἐπίσης ΕΚΣ, σ. 173 γιὰ τοὺς λόγους ἐφαρμογῆς τοῦ τρανσυλβανικοῦ δικαίου.